

Időutazás a Délmagyarországgal: 1922, a bajok éve (13. rész)

A megszökött primadonna kínos esete

A kemény békének, a vesztes országokban kialakuló válságoknak Szeged is bőséggel fizeti az árát. Nő az infláció, rengeteg a menekült, elbocsátások, növekvő munkanélküliség fémjelzi az évet. Gyászol az egyetem is, szeptember 27-én meghal dr. Ápáthy István professzor. Igaz, jó hírek is akadnak: április 25-én Juhász Gyula szerkesztésében megindul a Magyar Jövő című lap és megjelenik József Attila első kötete, a Szépség koldusa.

Sorsfordító évek után békésebb vizekre evezhetünk időutazásunkban. Szemügyre vehetjük például a színházat, amely nagy bajokkal küszködik. Esik a nézőszám, bajban van az intézmény, a társulat. „A vidéki színházak nemigen teljesíthetik kultúrhivatásukat, ha olyan anyagi terheket rónak rájuk, amiket elviselni nem képesek.” – írja a Szeged. Ráadásul megszökök a primadonna is.

Irány Miskolc

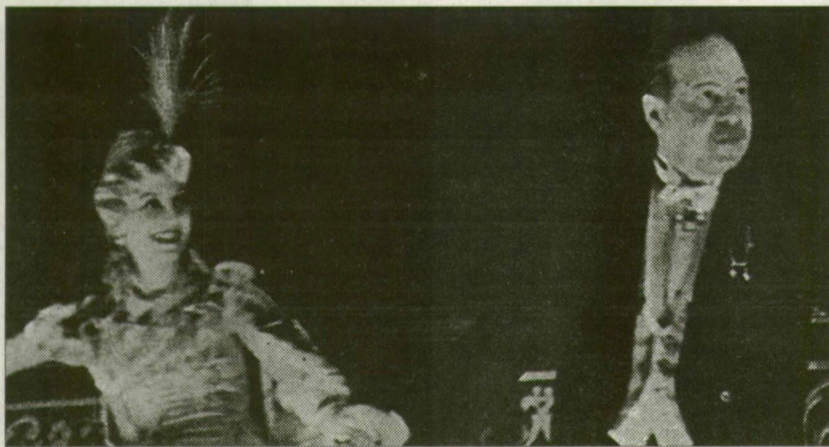
„Miért utazott el Koronkay Rózsi! – Primadonna-válság” címmel így tudósít minderről február 1-jén a lap:

„[Saját tudósítónktól] Ismeretes a színházzal foglalkozó közönség előtt a Koronkay Rózsi férjhezmenetele óta vajdó primadonna-kérdés. A válság a mai nappal már meg is oldódott és pedig a lehető legrosszabb módon, amennyiben a primadonna tegnap este utoljára lépett fel Szegeden a Kék Mazur című operettben és még az éjszakai személyvonattal el is utazott a Miskolcon tartózkodó férjéhez. A szegedi színház tehát primadonna nélkül maradt, ami annál is inkább kellemetlen, mert a közelmúltban eltávozott és a Koronkayéval hasonló szerepkörön lévő Fábián Frici helye sem nyert még betöltést. Felkerestük tehát Palágyi Lajos színigazgatót, ki – elseje lévén – éppen a gázi fizetésekkel volt elfoglalva. A hozzá intézett kérdéseinkre ezeket mondotta: – Koronkay Rózsi szerződése augusztus 28-ig szól, én tehát nem helyezkedhetem más állás-

95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásából. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország történetébe is. Kérjük, tartsanak velünk.

Patkós Irma és Kálmán Imre az Ördöglovas bemutatóján

pontra, mint hogy az éjszaka történt eltávozását egyszerűen szerződésszegésnek minősítem. Úgy öt, mint a férjét haladéktalanul beperlem és a 10 ezer korona vinkulom megfizetésén kívül, kártérítés fizetésére is köteleztetni fogom. A primadonnakérdést most csak vendég-szerepeltetésekkel oldhatom meg. Érintkezésbe léptem Buday Ilonkával, aki a

pozsonyi, debreceni és kassai színházaknál volt primadonna és jelenleg Faragó rimaszombati társulatánál működik. Szó lehet másokról is, esetleg Budapesten is szíjjel nézek, de nem tartom kizártnak azt sem, hogy Koronkay Rózsi egy hónap múlva ismét Szegeden lesz.”

Ami viszont nagy siker: ebben az évben szegődött a színházhoz Patkós Ir-

ma, aki évtizedekig a társulat meghatározó személyisége lesz.

Menekültek, vagonok, sorsok

Nem lakoltatják ki a vagonlakó menekülteket – számol be az ezreket érintő ügyről a lap.

„A menekültek Csonkamagyarország területén több ezer vagonot foglalnak el, ami a kincstárt lényesen károsítja. A további károsodás elkerülése végett a MÁV, most erőlyes lépésre határozta el magát. A kormányhoz fölrítatot intézett, amelyben rámutat arra, hogy a múlt évben két hónapot késett a gabonaszállítás a menekültek okozta vagonhiány miatt. Most nem tud az élőállat szállítási kötelezettségének eleget tenni, ...mert a menekültek még mindig tömegesen foglalják el a vasúti kocsikat. Ezért a MÁV állítólag azt követeli a kormánytól, hogy a menekülteket a legrövidebb időn belül telepítse ki a vagonokból. Ez a hír leírhatatlan konsternációt okozott a menekültek között. – Kitelepítésről csak abban az esetben lehet most szó, ha gondoskodás történik más lakásról a menekültek részére...”

Érdeklődtünk az üzletvezetőségénél is, hogy nem érkezett-e ebben az ügyben valami értesítés Szegedre. Ott a következőket mondták: – Erről a hírről hivatalosan semmit sem tudunk és arról szó sem lehet, hogy addig, amíg megfelelő lakáshoz nem juttatják a menekülteket, őket a vagonokból bárki is kitelepíthesse.”

Az első B lista

Az állami alkalmazottak később évtizedeken át félték attól, hogy nevük B listára kerül. 1922-ben már így szólnak lapunk címei: „Huszonkétezer közalkalmazott van a „B„ listán – Harminckétezer vasutat kellene elbocsátani – Tizenkétezer tisztviselő már elhelyezkedett”.

„Budapest, Június 20. Tudósítónk telefonálja: A közalkalmazottak létszámcsökkenéséről a pénzügyminisztériumban a következőket mondták:

Az államvasutaknál van legtöbb főlétszámú tisztviselő. A MÁV 66.000 főnyi létszáma, az ország megcsökkentése ellenére csak kevésbé apadt, most ezt a számot 34.000-re kell redukálni. Az úgynevezett értesítést még senki sem kapta meg, de mindenki tudja, hogy ami késik, az nem múlik. A vasutaknál 4990 azok száma, akiket most elbocsátanak.

A pénzügyminisztériumban csütörtökön jelenik meg a pénzügyminiszter rendelete, amely részletesen elírja a végrehajtást. A mai helyzet az, hogy az elbocsátandók közül nyolcezerrel már végzett a tárcaközi bizottság...”

És végül a megnyugtató: „Szó nincs arról, hogy 45.000 tisztviselő kerül elbocsátásra. A „B„ listára annak idején 22.000 tisztviselő nevét írták. A 22.000 közül 12.000-nek már sikerült elhelyezkedni, tehát már csak 10.000 van olyan, aki elbocsátása után állás nélkül maradna. A baj ott van, hogy sokan, akik „B„ listára kerültek, nem vették a dolgot komolyan.”

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

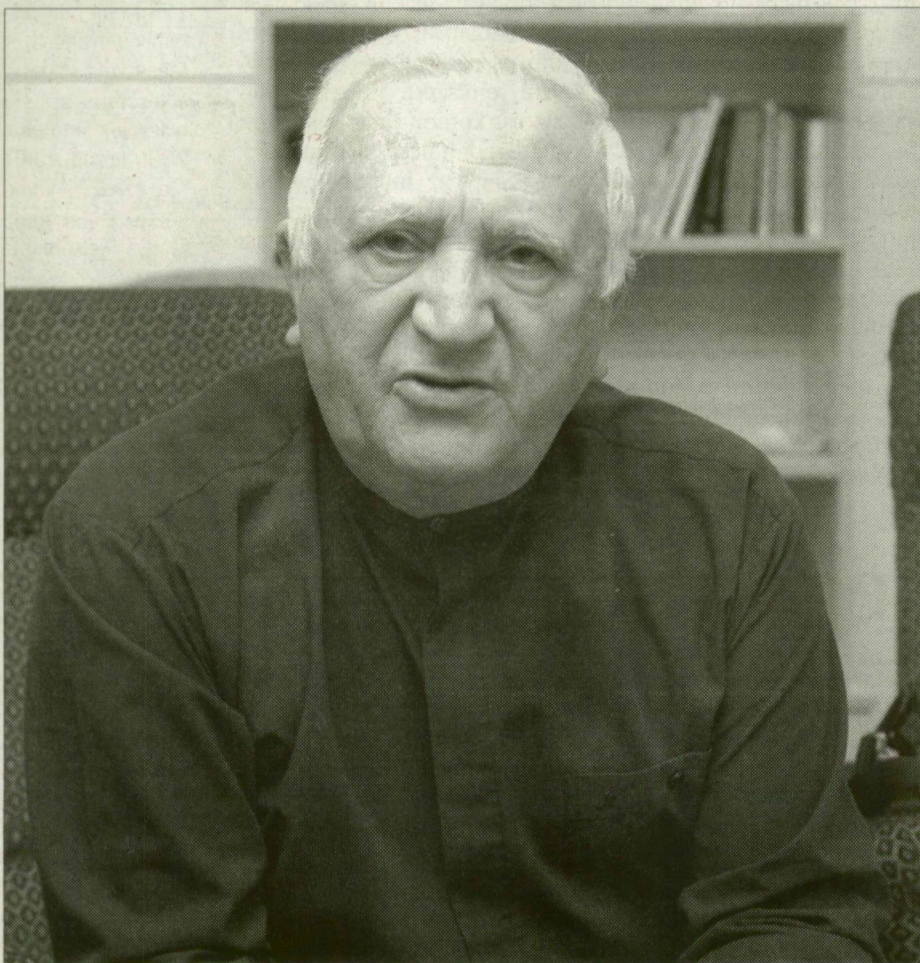
Az idős emberek közösségéért dolgozik a nyugdíjas tanár

„Szabolcs, te egy filantróp vagy!”

Saját bevallása szerint mindig a közösséget kereste Sikula Szabolcs nyugalmazott középiskolai tanár. Különösen fontosnak tartja nyugdíjastársai érdekeinek képviseletét, s tájékoztatásukat arról, hogyan javíthatnak helyzetükön.

Sikula Szabolcs középiskolai tanár, nyugdíjazása után, kertbarát- kört szervezett, ahová meghívták a rádióból, televízióból és sajtóból ismert kertészeket (a népszerű Bálint gazdát és társait). A kertészkedők nem csupán szaktanácsokat kaptak: a történelemtanár elintézte például, hogy olcsón, egyenesen a teherautókról vásárolhassanak zöldséget-gyümölcsöt. Mindez még a fővárosban történt.

Szegeden él Sikula Szabolcs családja – hat unokája van –, ezért költözött 1999-ben ő is a városba. Itt is megtalálta a neki való közeget: egy barátja révén, az Osztróvszky utcai Luther-ház nyugdíjasklubjának tagjaként igyekezett tartalmassá tenni a csoportba járók életét. Később a két éve megalakult Felsővárosi Civil Egyesület vezetőinek kérésére létrehozta a szervezet nyugdíjascsoportját, amelynek rendezvényeihez a Szegedi Ifjúsági Ház ad ingyenes helyet. Éves programjuk igen változatos: az időseket foglalkoztató témákról tartott előadásoktól a kirándulásokon, bozótcsúszáson át sokféle rendezvényre várják az időseket. A tizennyolc fővel induló tagozathoz ma több, mint negyvenen tartoznak – mondta visszafogott büszkeséggel, azonnal hozzátéve, hogy mi sem áll tőle távolabb, mint a dicsekvés: számára a legfontosabb, hogy az érdekeiket nehezen érvényesítő

Sikula Szabolcs a Luther-ház és a felsővárosi civil egyesület nyugdíjascsoportjának is tagja

Fotó: Miskolczi Róbert

nyugdíjasok is élhessenek az őket megillető jogokkal.

Ehhez néha „csupán” elég tájékozottnak lenni – de persze egy idős, gyakran betegségekkel is küszködő, esetleg magára maradt embertől nem várható el, hogy ismerje az éppen igénybe vehető lehetőségeket. Ezért biztatták két klubtársukat, hogy kérjenek méltányossági alapon igényelhető nyugdíjmelést. Egyikük járandósága sem érte el az akkori minimumként megjelölt 43 ezer forint-

tot. Egyikük 3500, másikuk 3000 forint emelést kapott, ráadásul egész évre visszamenőleg. Máig hálásak a segítségért.

– Mondanom sem kell, a kis jövedelműeknek mennyit számít már néhány ezer forintnyi plusz is. De ennél is fontosabb a jó szó, a biztatás, érdeklődés, mert ebből tudnak lelki erőt meríteni – fogalmazott Sikula Szabolcs, akinek egy barátja elismeréssel mondta egyszer: „Te egy filantróp vagy!”

NY. P.

Megasztáros élményeit gyűjtötte össze

Könyvet írt a szegedi Aczél Gergő

Szegeden nyomtatták Aczél Gergő Megasztár című könyvét, amely a napokban került a boltok polcaira. A Szegedi Kortárs Balett egykori táncosa, aki a tehetségkutató énekverseny egyik döntőse volt.

Megasztár címmel megjelent Aczél Gergő könyve. A TV 2 tehetségkutató versenyének első részéből ismert szegedi döntős két hónap alatt írta meg a több mint 250 oldalas kötetet, amelyben elsősorban interjúk szerepelnek, valamint a műsor kulisszatitkairól lebbenti fel a fátylat.

A könyv Gergő történetével kezdődik: azzal, hogy a Szegedi Kortárs Balett táncosából hogyan lett az Év hangja versenyének döntőse. Ezután interjúk olvas-

hatók a „rég” megasztárosokkal arról, hogyan alakult az életük a verseny után, de megszólalnak a zsűritagok és a műsorvezetők is.

A Megasztár-könyvet Szegeden nyomtatták. „Így legalább van kötődése a városhoz, aminek nagyon örülök” – mondta Aczél Gergő.

A szegedi fiatalember íráskészségét annak idején internetes webnaplója kapcsán fedezték fel. Ennek köszönheti első saját könyvét, amely után lenne kedve a folytatáshoz is. „Az biztos, hogy nem leszek író, ahhoz ugyanis túl kicsi és kevés vagyok – fogalmazott. – Azt viszont elképzelhetőnek tartom, hogy lesz valami más, amibe a Megasztárhoz hasonlóan bele-sodródok, és írok róla.”

T. K.

Emelkedik az eljárási illeték

Február 16-ától az állami adóhatóságnál kezdeményezett illetékköteles elsőfokú eljárásokban az eljárási illeték mértéke 2000 forintból 2200-ra emelkedik – tájékoztatott az APEH Csongrád Megyei Igazgatósága. Ez vonatkozik az adóigazolás kiadására, a fizetési halasztási és részletfizetési, valamint a méltányossági kérelmek előterjesztésére.

A befizetést az eljárás megindításakor átutalással, vagy az ügyfélszolgálatokon beszerezhető átutalási postautalványon a 10032000-01076064 APEH illetékbeszedési számla javára kell az adózóknak teljesíteni. A bankszámla nyitására kötelezett adózóknak az illetéket is – az

adókkal egyezően – az átutalással kell teljesíteni. A bankszámla nyitására nem kötelezett adózók illetékfizetési kötelezettségük teljesítéséhez ügyfélszolgálati irodákban szerezhetik be a befizetési csekket. Az APEH-nél 2005-től csak a másolat, a kivonat, valamint a felügyeleti intézkedés iránti kérelem illetékét kell illetékbélyegben leróni.

Az általános tételel eljárási illeték mértékének emelkedésével azonosan az elveszett, megron-gálódott adóigazolványok pótlása esetén fizetendő igazgatási szolgáltatási díj összege is 2200 forintra emelkedik, amit illetékbélyeggel és pénzben is meg lehet fizetni.

HÁZHOZ VITTE A KÉRŐLAPOT

Sikula Szabolcs újabb, méltányossági nyugdíjemeléshez szükséges kérelmlapokat szerzett be, s arra biztatta ismerőseit, hogy környezetükben keressenek rászoruló nyugdíjasokat. Rábeszélte az igénylésre egy magányos, idős asszonyt, aki gyümölcsöt árult az utcán. Az üres nyomtatványt a néni lakására vitte, majd kitöltve beadta az illetékes hivatalba. Most várják a választ.